

Onderwerp Informatie doordecentralisatie Beschermd Wonen	
Nummer	2022/988123
Portefeuillehouder	Loenen, D. van
Programma/beleidsveld	2.3 Opvang, wonen en herstel
Afdeling	MO
Auteur	Leensen, S.A.D.
Telefoonnummer	023-5114532
Email	sadleensen@haarlem.nl
Kernboodschap	Het Rijk is voornemens de middelen beschermd wonen en daarmee de verantwoordelijkheid voor de taak beschermd wonen over te hevelen naar alle gemeenten. Het doel van de doordecentralisatie is dat gemeenten meer ruimte krijgen om, op basis van hun lokale situatie, zorg op maat en dichtbij voor hun meest kwetsbare inwoners te organiseren. Op 25 februari 2022 informeerde de staatssecretaris de Tweede Kamer dat de invoering van het woonplaatsbeginsel en het nieuwe financiële verdeelmodel per 1 januari 2023 niet haalbaar is. Met het woonplaatsbeginsel wordt geregeld dat elke gemeente voortaan (financieel) verantwoordelijk is voor BW voor de eigen inwoners. Het verdeelmodel zorgt ervoor dat gemeenten beschikken over de middelen hiervoor. Tijdens het Bestuurlijk Overleg tussen Rijk en VNG op 30 juni 2022 is afgesproken dat de doordecentralisatie wordt uitgesteld naar 1 januari 2024. De 8 gemeenten in onze regio hebben de afgelopen jaren gezamenlijk flinke stappen gezet ter voorbereiding op de doordecentralisatie. De gemeenten waren gereed om per 1 januari 2023 te starten. Alle raden hebben begin '22 ingesteld met de oprichting van een Gemeenschappelijk Orgaan Beschermd Wonen en met een regionaal beleidskader Opvang, wonen en herstel. Door het recente uitstel vinden er aanpassingen plaats. In deze brief worden de raadsleden meegenomen in de belangrijkste inhoudelijke ontwikkelingen op dit dossier. Ook worden de raadsleden uitgenodigd voor een raadsinformatiebijeenkomst in september 2022.
Behandelveorstel voor commissie	Het college stuurt de informatienota ter kennisname naar de commissie samenleving.

Relevante eerdere besluiten	Raadsbesluit Oprichten gemeenschappelijk orgaan Beschermd Wonen (2021/592498), vastgesteld in de raad van 27 januari 2022 Raadsbesluit regionaal kader Opvang, wonen en herstel (2021/593411), vastgesteld in de raad van 27 januari 2022
Besluit College d.d. 30 augustus 2022	1. Het college stelt de informatienota aan de commissie vast. de secretaris, de burgemeester,

1. Inleiding

Sinds 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor Beschermd Wonen. De financiering loopt via de centrumgemeenten, maar het rijk wil deze middelen uitkeren aan alle gemeenten (doordecentraliseren). De ambitie van de doordecentralisatie is dat burgers met een psychische kwetsbaarheid zo gewoon mogelijk wonen met herstelondersteuning gericht op inclusie, volwaardig burgerschap, participatie, zelfredzaamheid en informele steun in de lokale omgeving. Door de herverdeling krijgen gemeenten meer ruimte om, op basis van hun lokale situatie, zorg op maat en dichtbij voor hun inwoners te organiseren. Dit versterkt de beweging van 'intramuraal' naar 'zo gewoon mogelijk thuis' wonen.

De commissie samenleving is vanaf 2019 op regelmatige basis geïnformeerd en geconsulteerd over de doordecentralisatie, het proces en de inhoudelijke keuzes om deze transitie voor te bereiden. Dat heeft geleid tot het besluit van de gemeenten in de regio's Zuid-Kennemerland, IJmond en Haarlemmermeer om per 1 januari 2023 de samenwerking rondom doordecentralisatie Beschermd Wonen in het Gemeenschappelijk Orgaan (GO) BW vorm te geven. Begin 2022 is door de raden toestemming verleend voor het aangaan van deze samenwerking. Ook is door de raden van de deelnemende gemeenten ingestemd met het Kader Opvang, Wonen en Herstel 2022 tot en met 2027. In het nieuwe regionale kader ligt de nadruk op de cliënt. De cliënt wordt zo thuis mogelijk ondersteund. Hiermee geven de gemeenten vorm aan de eerder ingezette beweging naar zo lokaal en thuis mogelijk wonen.

Het GO BW betreft het juridisch kader voor de samenwerkingsafspraken die de deelnemers maken over beleid, organisatie, inkoop en financiering van regionale BW-voorzieningen en over de toegang tot die voorzieningen. In de GO BW is vastgelegd hoe de acht gemeenten in de regio samenwerken op het gebied van Beschermd Wonen.

Op 25 februari 2022 informeerde de staatssecretaris de Tweede Kamer dat de invoering van het woonplaatsbeginsel en het nieuwe financiële verdeelmodel per 1 januari 2023 niet haalbaar is. Met het woonplaatsbeginsel wordt geregeld dat elke gemeente voortaan (financieel) verantwoordelijk is voor BW voor de eigen inwoners. Het verdeelmodel zorgt ervoor dat gemeenten beschikken over de middelen hiervoor. Tijdens het Bestuurlijk Overleg tussen Rijk en VNG op 30 juni 2022 is afgesproken dat de doordecentralisatie wordt uitgesteld naar 1 januari 2024.

De samenwerkingsafspraken uit het GO BW zouden oorspronkelijk per 1 januari 2023 van kracht worden, dit is echter niet langer haalbaar. Over de (nieuwe) ingangsdatum van het GO BW zijn de acht gemeenten momenteel met elkaar in gesprek. De raad wordt hierover nader geïnformeerd. In september 2022 (respectievelijk 19 en 28 september) wordt tevens een informatiebijeenkomst georganiseerd voor de acht gemeenteraden in onze regio, waar de raad uitgebreid geïnformeerd wordt over alle ontwikkelingen op dit dossier.

2. Kernboodschap

Het Rijk is voornemens de middelen beschermd wonen en daarmee de verantwoordelijkheid voor de taak Beschermd Wonen over te hevelen naar alle gemeenten. Het doel van deze doordecentralisatie is dat gemeenten meer ruimte krijgen om, op basis van hun lokale situatie, zorg op maat en dichtbij voor hun meest kwetsbare inwoners te organiseren.

Op 25 februari 2022 informeerde de staatssecretaris de Tweede Kamer dat de invoering van het woonplaatsbeginsel en het nieuwe financiële verdeelmodel voor deze doordecentralisatie per 1 januari 2023 niet haalbaar is. Met het woonplaatsbeginsel wordt geregeld dat elke gemeente voortaan (financieel) verantwoordelijk is voor BW voor de eigen inwoners. Het verdeelmodel zorgt ervoor dat gemeenten beschikken over de middelen hiervoor. Tijdens het Bestuurlijk Overleg tussen Rijk en VNG op 30 juni 2022 is afgesproken dat de doordecentralisatie wordt uitgesteld naar 1 januari 2024.

De 8 gemeenten in onze regio hebben de afgelopen jaren gezamenlijk flinke stappen gezet ter voorbereiding op de doordecentralisatie. De gemeenten waren gereed om per 1 januari 2023 te starten. Alle raden hebben begin '22 ingestemd met de oprichting van een Gemeenschappelijk Orgaan Beschermd Wonen en met een regionaal beleidskader Opvang, wonen en herstel. Door het recente uitstel moeten er aanpassingen worden aangebracht in de afspraken van het GO.

In deze brief worden de raadsleden meegenomen in de belangrijkste inhoudelijke ontwikkelingen op dit dossier. Ook worden de raadsleden uitgenodigd voor een raadsinformatiebijeenkomst in september 2022.

3. Consequenties

De gemeenten in Zuid-Kennemerland, IJmond en Haarlemmermeer zijn in 2022 gezamenlijk tot praktische en financiële afspraken gekomen over de volgende onderwerpen:

1. Intergemeentelijke samenwerking middels een Gemeenschappelijk Orgaan
2. Regionaal kader Opvang, wonen en herstel, uit te werken in lokale uitvoeringsprogramma's
3. De toegang tot maatwerkvoorzieningen
4. Inkoop, financiering en bekostiging van de voorzieningen

De samenwerkingsafspraken uit het GO BW zouden oorspronkelijk per 1 januari 2023 van kracht worden, dit is echter niet langer haalbaar. Over de (nieuwe) ingangsdatum van het GO BW zijn de acht gemeenten momenteel met elkaar in gesprek. Dat betekent dat de gemeente Haarlem in 2023 centrumgemeente blijft. De bestuurders van de 8 gemeenten hebben in april 2022 uitgesproken om de ingeslagen weg voort te zetten. Alhoewel de formele afspraken van het GO op een later moment ingaan, gaan de gemeenten wel al samenwerken in de geest van de gemaakte afspraken. Hoe dat er praktisch uit zal zien, daar wordt de raad in het najaar van 2022 nader over geïnformeerd.

Bij de doordecentralisatie zien we de afgelopen jaren in onze regio ook een aantal inhoudelijke knelpunten die niet gemakkelijk zijn op te lossen:

1. Krapte op de woningmarkt en onvoldoende passende woningen voor de doelgroep
2. (Financiële) onzekerheid vanuit het rijk
3. Acceptatie en inclusie van psychisch kwetsbare inwoners in wijken

Deze knelpunten zijn met de raad besproken, onder andere bij de vaststelling van het regionaal kader Opvang, wonen en herstel in januari '22. Dit regionale kader is de basis voor lokale uitvoeringsprogramma's in alle gemeenten. In het uitvoeringsprogramma Opvang, wonen en herstel dat de gemeente Haarlem opstelt, en welke eind 2022 aan de Raad wordt aangeboden, worden deze knelpunten uitgewerkt en worden maatregelen opgenomen.

4. Vervolg

Naar aanleiding van het uitstel van de wettelijke doordecentralisatie worden de gemaakte regionale afspraken over de samenwerking, taakverdeling en financiën aangescherpt. Dit gebeurt in de tweede helft van 2022. Vervolgens wordt de gemeenschappelijke regeling GO BW hierop aangepast. De wijzingen in de GO worden eind 2022 aan alle raden voorgelegd conform de procedure in de Wet Gemeenschappelijke Regelingen.

Het Haarlemse uitvoeringsprogramma wordt tevens in de tweede helft van 2022 met de raad besproken.

5. Bijlage

- Informatiebrief "Beschermd Wonen; Stand van zaken doordecentralisatie"